Gemeente Gorinchem

Rekenkamercommissie Gorinchem
t.a.v. Dhr. P. Buisman

Uw brief van:	Ons kenmerk: D-861122	Gorinchem, 9 mei 2023
Uw kenmerk:	Behandelaar: mw. M. (Miriam) Teeuw-den Besten Doorkiesnummer: 0183 659 474	Zaaknummer: Z/23/753160

Onderwerp:
Bestuurlijke reactie college Rekenkameronderzoek aanpak Kindermishandeling

Geachte heer Buisman,

Inleiding
De rekenkamercommissie (rkc) heeft onderzoek laten verrichten naar de aanpak van kindermishandeling in Gorinchem. Het onderzoek is uitgevoerd door de DSP-groep in de periode van maart tot en met oktober 2022.
Het definitieve onderzoeksrapport over de bevindingen is eind februari 2023 door DSP-groep opgeleverd. Op grond van de bevindingen uit het onderzoek heeft de rekenkamercommissie in een bestuurlijke nota haar conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Deze conclusies en aanbevelingen zijn voor bestuurlijk wederhoor aan het college voorgelegd.
Graag geven wij u door middel van deze brief onze reactie op de conclusies en aanbevelingen in uw bestuurlijke nota.

Algemene reactie
Het college heeft kennisgenomen van het onderzoeksrapport, bijbehorende bijlagen en de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie. Er is veel werk verricht en het rapport en de conclusies zullen zeker bijdragen aan het verder verbeteren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het college dankt de rekenkamer en daarmee tevens de DSP-groep, voor het onderzoek en gaat graag aan de slag met de geformuleerde aanbevelingen.

Hieronder volgt per deelvraag een korte reactie van het college.

Op voorhand vinden we het belangrijk om onderstaand punt in algemene zin benoemd te hebben.

Onderzoeksperiode
Het onderzoek vond hoofdzakelijk plaats in het tweede en derde kwartaal van 2022. En gedurende deze periode is vooral teruggekeken naar het beleid en de uitvoering van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in de periode 2019-2022. De basis voor de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling lag in die periode in de Regiovisie "Voor een toekomst zonder geweld". Deze regiovisie was gebaseerd op het (Landelijk) Actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT).

Stadhuisplein 1
Postbus 108 / 4200 AC Gorinchem
Telefoon: 14 0183
gemeente@gorinchem.nl
gorinchem.nl

Gemeente Gorinchem

Het Actieprogramma GHNT hield per 1 juni 2022 op te bestaan. De binnen dit programma gestelde doelen hielden echter niet op te bestaan en zijn binnen de regio op verschillende plekken belegd en opgepakt. Hiervoor is een borgingsplan geschreven.

Sommige onderdelen:

- Het werken volgens de visie Gefaseerd samenwerken aan veiligheid;
- Het inrichten van een aanpak voor gezinnen/huishoudens met de meest complexe
- problematiek (MDA++);
- Het versterken van lokale (wijk)teams;
- Het inrichten van integrale sturing.

zijn in juni 2022 overgeheveld naar de regionale Programmamanager Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. In november 2022 is het regionale programmaplan Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming vastgesteld. Dit plan heeft niet actief onderdeel meer uitgemaakt van het rekenkameronderzoek. Het wordt wel kort benoemd in het onderzoeksrapport. Dit plan gaat juist in op het verbeteren van de samenwerking binnen de beschermingsketen. Met name ook gericht op de meest kwetsbare kinderen.

Reactie per deelvraag

Deelvraag 1:
Het college kan zich vinden in de conclusie van deelvraag 1. Cijfers kunnen inderdaad pas echt geduid worden als het verhaal er achter bekend is. Daar voegt het college graag aan toe dat alle meldingen van huiselijk geweld tussen ouders waar kinderen getuige van zijn, geregistreerd worden onder de noemer "kindermishandeling". De registraties onder de noemer "huiselijk geweld" gaan enkel over die meldingen waar geen kinderen bij betrokken zijn. Dit maakt dat het aantal meldingen "kindermishandeling" ten opzichte van de meldingen "huiselijk geweld" hoger is.

Deelvraag 2:
In uw bestuurlijke nota schetst u terecht op onderdelen de rol van de centrumgemeente Dordrecht. Daarbij geeft u inderdaad aan dat de regionale samenwerking en besluitvorming omtrent de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling op verschillende regionale tafels ter sprake komt.

In grote lijnen (in werkelijkheid ligt het iets minder strak) komt het er op neer dat Veilig Thuis te maken heeft met een subsidierelatie met centrumgemeente Dordrecht voor de financiering en aanpak huiselijk geweld voor de doelgroep 18+. Dordrecht krijgt hiervoor doeluitkering van het Rijk. Afstemming vindt plaats in het regionale overleg Beschermd wonen/opvang en het regionale overleg Zorg en Veiligheid.
De aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling voor de doelgroep 18- is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J) Zuid-Holland Zuid, waar alle gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid in zijn vertegenwoordigd. De gemeenten krijgen hiervoor middelen via de algemene uitkering (middelen sociaal domein). Afstemming vindt plaats via de regionale overleggen Jeugd en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.
Bestuurlijke besluitvorming vindt plaats in de afzonderlijke colleges en/of in het Algemeen- en Dagelijks Bestuur van de DG&J.

Het beleid en de uitvoering rondom huiselijk geweld en kindermishandeling wordt daarmee grotendeels in gezamenlijkheid regionaal (regio Zuid-Holland Zuid) opgesteld, vastgesteld en uitgevoerd. Er wordt op onderdelen een individueel raadsbesluit gevraagd, zoals bij de regiovisie "samenwerken aan veiligheid".

Gemeente Gorinchem

Of er vindt besluitvorming plaats door middel van een zienswijze procedure via de GR DG&J. U geeft terecht aan dat dit maakt dat de individuele invloed en sturing van de gemeente Gorinchem niet op alle onderdelen even groot is.

Deelvraag 3
Het klopt dat er geen aparte lokale beleidsnota is voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zoals u aangeeft, zitten deze onderdelen verweven in andere lokale beleidsnota's zoals onder andere het Integraal Sociaal Beleid en het Integraal Veiligheidsplan.

De regionaal opgestelde doelen onderschrijven we. Gezamenlijk met lokale partijen, waaronder het Sociaal Team, geven we invulling aan deze doelen door middel van diverse werkafspraken en/of projecten. Dit doen we bijvoorbeeld, voor de aanpak van kindermishandeling, via de werkwijze Veilig Opgroeien is Teamwerk (VOiT). Binnen deze werkwijze stellen we wel degelijk doelen.
We onderschrijven echter dat het meetbaar maken van doelen en het stellen van outcome indicatoren een onderdeel is dat beter opgepakt kan worden. Data-gedreven werken is een onderdeel dat binnen gemeenten in zijn algemeenheid nog steviger kan worden weggezet. In de nog vast te stellen Hervormingsagenda Jeugd zal het versterken van expertise en kennis voor *datagedreven* werken en *datagedreven* leren bij gemeenten en aanbieders – het duiden en toepassen van data – centraal staan. Als college onderschrijven we dit. Daarom hebben we het ook opgenomen in ons collegeprogramma.
Binnen de uitrol van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waar een groot deel van de aanpak Kindermishandeling is belegd, zal monitoring en sturen op outcome zeker een plaats krijgen.

Deelvraag 4
Onder onderdeel 4b geeft het college graag nog het volgende mee.

- Allereerst heeft het lokaal team in Gorinchem meerdere professionals met een veiligheidsexpertise.
- Daarnaast heeft deskundigheidsbevordering niet alleen plaatsgevonden op het onderdeel "meldcode". In 2022 is ook gestart met het trainen van professionals in de visie "gefaseerd werken aan veiligheid". Dit conform de zogeheten Top 3 Methodiek. In 2022 is gestart met de professionals die aanschuiven bij de regionale casuïstiek overleggen MDA++. Eind 2022 is vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming deze visie en bijbehorende deskundigheidsbevordering verder uitgerold binnen het lokale team in Gorinchem.
- Veilig Thuis heeft vanuit het Algemeen Bestuur van de DG&J opdracht gekregen om bij alle lokale gemeenten en lokale teams langs te gaan om te kijken waar de samenwerking versterkt kan worden. De gemeente Gorinchem ziet deze opdracht als een gezamenlijke opdracht tussen Veilig Thuis en lokale gemeenten en heeft daarom actief bijgedragen aan het vormgeven van dit gesprek. Dit onder andere door te fungeren als pilot gemeente.
- Veilig Thuis constateerde in 2022 op regionaal niveau dat zij te maken hebben met een toenemende wachtlijst bij de lokale toegangen. De lokale toegangen in de regio zouden daarnaast soms ook onvoldoende toegerust zijn om de Veilig Thuis casuïstiek snel en adequaat op te kunnen pakken. Samen met het Sociaal Team Gorinchem is gekeken wat nodig is, in de gemeente Gorinchem, om snel en adequaat de door Veilig Thuis over te dragen casuïstiek op te kunnen pakken. Daarbij bleek dat het knelpunt in het Sociaal Team in Gorinchem meer lag in een hoge werkdruk en/of caseload dan in het ontbreken van de benodigde deskundigheid. Ook in Gorinchem was er daarom sprake van een wachtlijst.
  Alle gemeenten ontvangen zogeheten POK-middelen[1]. Eén van de actielijnen waarop ingezet kan worden betreft "Versterking wijkteams". Extra middelen voor

[1] Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Alle gemeenten

uitvoeringscapaciteit in de sociale wijkteam. De POK-middelen kunnen worden aangewend om de coördinatie tussen de verschillende soorten van hulpverlening in het sociaal domein te verbeteren en te versterken.

Bovenstaande heeft gemaakt dat het college heeft besloten om sinds het derde kwartaal van 2022 deze POK-middelen in te zetten ten behoeve van een tijdelijke uitbreiding van formatie. Deze uitbreiding hebben we voortgezet in 2023. Met deze uitbreiding is het gelukt en lukt het om alle casussen van Veilig Thuis binnen de daarvoor gestelde termijn over te kunnen nemen.

Onder onderdeel 4c geeft het college graag het volgende mee.

- Onder de belemmerende factoren staat het volgende benoemd: *"Wachtlijsten bij Sociaal Team belemmeren de overdracht van VT naar Sociaal Team en leiden tot waterbedeffect"*.

  Veilig Thuis is een regionaal werkende organisatie, met een regionale financiering en ervaart dit knelpunt dan ook op regionaal niveau. Een onderverdeling tussen de onderlinge gemeenten kunnen zij nog niet maken. De analyse die zij op dit moment aan het maken zijn (zie deelvraag 4b) moet hier meer helderheid over geven. Voor de gemeente Gorinchem geldt deze belemmerende factor, met de tijdelijke uitbreiding door middel van de POK-middelen, niet. Veilig Thuis geeft aan ook geen negatieve signalen te hebben over de lokale toegang van de gemeente Gorinchem.

Deelvraag 5
We onderschrijven hetgeen hier geschreven staat.

Algemene conclusie
We onderschrijven hetgeen hier geschreven staat.

Reactie op de aanbevelingen voor het college
Het college onderschrijft de aanbevelingen. Voor een deel zullen deze aanbevelingen een plek krijgen in de verdere uitrol van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Eén van de basisprincipes binnen dit scenario is "Lerend". Hierin staat het continu (reflectief) leren centraal. Het gebruik van data, maar ook het verhaal achter de data, is daarbij heel belangrijk.

In de aanbevelingen geeft u aan dat het formuleren van doelen onder andere gericht moet zijn op de drie actielijnen 'eerder en beter in beeld', 'stoppen en duurzaam oplossen' en 'specifieke groepen' en wat de gemeente Gorinchem daarin wil bereiken. Deze actielijnen stonden centraal binnen het landelijke en regionale actieprogramma GHNT. Dit actieprogramma is medio 2022 gestopt. Zoals aan het begin aangegeven, zijn onderdelen hiervan overgeheveld naar het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Andere onderdelen verlopen nog via de centrumgemeente Dordrecht.
De inhoud van de actielijnen blijft het college onderschrijven, maar benaming van de actielijnen, zullen als zodanig niet meer actief benoemd worden in nog op te stellen notities.

---

ontvangen hiervoor extra middelen van het Rijk. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Dit is een gezamenlijke opdracht voor het rijk, de uitvoeringsorganisaties en de medeoverheden.

Gemeente Gorinchem

Het college onderschrijft de knelpunten in het kader van gegevensuitwisseling en gaat daar, binnen de huidige mogelijkheden, graag mee aan de slag. De wet Wams[2], die gepland staat om per 1 januari 2024 in te gaan, kan hier mogelijk positief aan bijdragen.

Vervolg
Wij danken u voor de gelegenheid om onze reactie aan u mee te geven.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Gorinchem
de secretaris, de burgemeester

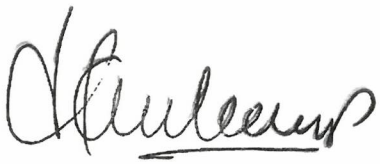

[2] Om mensen met meerdere problemen beter te kunnen helpen is de Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams) bij de Tweede Kamer ingediend. De Wams regelt dat gemeenten de wettelijke mogelijkheid krijgen om tot een gecoördineerde aanpak te komen voor mensen of gezinnen met meerdere problemen. Zo kan die hulp goed op elkaar worden afgestemd. Met dit wetsvoorstel kan ervoor gezorgd worden dat gemeenten en andere betrokken organisaties die deze gezinnen helpen, makkelijker gegevens kunnen uitwisselen.